

Muutosarviointiasteikko (ORS) ja Tapaamisen arviointiasteikko (SRS)

(The Outcome and Session Rating Scales, © Scott D. Miller & Barry L. Duncan, 2004 / 2.4.2024 IK)

ORS- ja SRS- lomakkeiden esittämis- ja pisteytysohjeet

Asiakkaiden kokemusten jatkuva arviointi muutoksesta ja terapeuttisesta yhteistyösuhteesta ovat suora sovellus tutkimuskirjallisuudesta:

1. Varhaiset merkit muutoksesta terapiassa on hyvä kokonaisuutoksen ennustaja. Tätä tosiasiaa hyödynnetään siinä, että asiakkaan näkökulmaa kehityksestä monitoroidaan yhteisellä arvioinnilla.
2. Varhaiset arviot yhteistyöstä ovat hyvä hoidon tuloksen ja sen säilymisen ennuste. Aktiivinen ja muodollinen palautteen hakeminen tarjoaa mahdollisuuden osoittaa potentiaaliset ongelmat.

Nämä kaksi avainlöydöstä ovat hyvä tapa esitellä asteikot asiakkaille. Arviointihaastattelussa tai ensimmäisen istunnon alussa terapeutti voi sanoa yksinkertaisesti jotain seuraavantapaista – esittämisen voi muokata omaan ilmaisutapaan sopivaksi:

Minä/me työskentelemme hieman eri tavalla kuin tavallisesti tällä vastaanotolla. Tavoitteenamme on varmistaa, että saatte/saat sellaisia tuloksia, joita haluatte/haluat. Tästä syystä on tärkeää, että osallistutte/osallistut muutoksen arviointiin terapian aikana. Me teemme sen käyttämällä lyhyttä arviointilomaketta, jonka nimi on Muutosarviointiasteikko. Sen täyttämiseen ja pisteiden laskemiseen menee muutama minuutti. Te täytätte/sinä täytät sen jokaisen keskustelun alussa ja sitten keskustelemme tuloksista. Tutkimustulokset osoittavat, että mikäli aiomme olla tuloksellisia yhteisessä työskentelyssämme, meidän tulisi nähdä merkkejä kehityksestä ennemmin tai myöhemmin. Jos se, mitä teemme, toimii, niin silloin me jatkamme. Mikäli näin ei käy, niin silloin pyrimme muuntamaan työskentelyämme. Tuntuuko tämä ymmärrettävältä?

Keskustelun lopussa annamme teille/annan sinulle täytettäväksi toisen lomakkeen, Tapaamisen arviointiasteikon. Sekin on hyvin lyhyt, täyttäminen ja pisteiden laskeminen vie muutaman minuutin. Tämä lomake auttaa meitä tietämään, miten keskustelu meni. Se mittaa tavallaan tapaamisen ”ilmapiirin”. Haluamme teidän/haluan sinun täyttävän sen siksi, että tutkimus osoittaa sen, että teidän kokemuksenne/sinun kokemuksesi yhteisestä työstämme ennustaa hyvin sen, että olemmeko työskennelleet onnistuneesti. Selitän tästä enemmän sitten keskustelun lopussa. Tuntuuko tämä ymmärrettävältä? Hyvä – aloitetaan siis:

Lomakkeiden käyttö:

1. Asiakkaat merkitsevät ORS-lomakkeeseen skaaloihin kohdan, joka parhaiten vastaa heidän arviotaan kuluneen viikon osalta.
2. Seuraavaksi he **mittaavat itse** viivoittimella millimetrin tarkkuudella vasemmasta reunasta merkitsemänsä arvon ja kirjoittavat sen oikeaan marginaaliin. Asiakas laskee arvot yhteen ja terapeutti merkitsee summat ORS-SRS -koontitaulukkoon. Eri henkilöiden pisteet voidaan merkitä taulukkoon eri värillä tai kuvioilla.
3. Kun arvot ovat taulukossa, niitä katsotaan yhdessä. ORS:ssä cut off-piste on:
  - Aikuiset 25 pistettä
  - 13–18 vuotta 28 pistettä
  - 6–12 vuotta 32 pistettä
  - Viiden pisteen muutos suuntaan tai toiseen on luotettava muutoksen määrä.

4. ORS:ssä ensimmäisellä tapaamisella asiakkaiden kanssa voidaan puhua tähän tapaan:

Pisteet merkityn linjan alapuolella merkitsevät sitä, että olette vastanneet/olet vastannut kysymyksiin samalla tavalla kuin ihmiset, jotka ovat terapiassa ja sanovat, että heillä on joitain asioita elämässä, joiden he haluaisivat muuttuvan tai olevan toisella tavalla. Merkityn linjan yläpuolella olevat pisteet merkitsevät sitä, että olette vastanneet/olet vastannut kysymyksiin samalla tavalla kuin ihmiset, jotka eivät ole terapiassa ja jotka sanovat, että asiat heidän elämässään ovat raiteillaan ja vain pieniä muutoksia tarvitaan.

5. ORS - Mikäli pisteet ovat hieman cut off- pisteen alapuolella, asiakkaiden kanssa voidaan puhua jotain tähän tapaan:

Pisteenne /pisteesi näyttävät olevan merkityn linjan alapuolella – vastasitte/ vastasit skaaloihin samalla tavalla kuin ihmiset, jotka ovat terapiassa ja haluavat jonkin muuttuvan, mutta pisteenne/pisteesi eivät ole erittäin alhaiset. Elämä ei ole kauheaa. Ette/et ole kriisissä. Kuulostaako tämä oikealta? Voitteko/voitko kertoa, mikä tuo teidät/sinut tänne?

6. Mikäli pisteet ovat selvästi cut off- pisteen alapuolella, asiakkaiden kanssa voidaan puhua jotain tähän tapaan: *Pisteenne/pisteesi näyttävät olevan selvästi merkityn linjan alapuolella – on helppoa nähdä, että tunnette/tunnet asioiden olevan melko huonosti tällä hetkellä. Voitteko/voitko kertoa mitä on tapahtunut?*

7. Seuraavissa keskusteluissa ORS:n tulkinta riippuu sekä muutoksen määrästä että asteesta suhteessa edellisiin käynteihin. Asiakkaiden kanssa keskustellaan tuloksesta siten, että arvioinnit liitetään asiakkaiden elämäkokemuksiin. On tärkeää, että terapeutit alkavat tulkinnan tutkimalla sitä, mitä merkinnät kussakin ORS- asteikon kohdassa merkitsevät asiakkaalle. Esim. *Mitä tämä kertoo sinun tilanteestasi/teidän tilanteestanne? Voitteko/voitko kertoa mitä on tapahtunut?*

8. Muista, että saatavilla oleva näyttö osoittaa, että

1. Merkittävää havaittavaa muutosta onnistuneissa hoidoissa tapahtuu todennäköisemmin aikaisemmin kuin myöhemmin.
2. Mitä pidempään terapia jatkuu ilman arvioitavaa muutosta, sitä suurempi on todennäköisyys keskeytymiselle tai huonolle tulokselle.

9. Tapaamisen lopussa asiakkaita pyydetään arvioimaan yhteistyöhön liittyviä elementtejä SRS-lomakkeella. SRS:ssä cut off-piste on 36.

10. Mikäli SRS:ssä yhteenlasketut pisteet laskevat alle 36, niin asiakkaita rohkaistaan avoimeen dialogiin yhteistyöstä. Alle 34 menevät pisteet vaativat keskustelua, koska sellaiset asiakkaat ovat merkittävässä riskissä lopettaa hoito tai saada huono hoitotulos. Sitä vastoin korkeat pistemäärät eivät ole tulkittavissa – asiakas voi olla tyytyväinen, voi haluta miellyttää työntekijää – tai jotain muuta. Hyvien arviointien poissaolo on yhteydessä lopputulokseen – siksi on tärkeää, että negatiivisista tunteista terapiaa kohtaan puhutaan avoimesti asiakkaiden kanssa – rohkaistaan heitä tuomaan huoliaan ja kysymyksiään esille.

11. On tärkeää, että sekä terapeuteilla että hoitoon osallistuvilla pariskunnilla/asiakkailla on työskentelyprosessin yhteiseen arvioimiseen liittyvä hyväksyvä suhtautuminen. Arviointia tekevät pariskunnat/asiakkaat tarvitsevat rohkeutta ilmaistakseen sen, mitä he todella ajattelevat ja terapeutit puolestaan tarvitsevat uskallusta ottaa vastaan asiakkaidensa taholta tulevaa oman työn arviointia.

12. Tapaamisen lopussa on hyvä jättää riittävästi aikaa keskustelulle – tarvittaessa on sovittava keskustelun jatkamisesta seuraavalla kerralla.